

غربت 2 ساله درختان یک باغ / باغ شهر تبریز بلعیده شد

تبریزی که در روزگاری نه چندان دور «باغ شهر» نامیده می‌شد، این روزها با مشکلات عدیده‌ای روبه رو شده و غول توسعه هر روز تکه‌ای از باغ شهر تبریز را می‌بلعد.

تبریزی که در روزگاری نه چندان دور «باغ شهر» نامیده می‌شد، این روزها با مشکلات عدیده‌ای روبه رو شده و غول توسعه هر روز تکه‌ای از باغ شهر تبریز را می‌بلعد.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، شهری که در روزگاری نه چندان دور «باغ شهر» نامیده می‌شد و نام معروف‌ترین محلات آن از قبیل تپلی‌باغی، کوچه‌باغ، قره‌باغی‌ها، باغمیشه، باغ‌شمال، قرمزی‌باغ و... با عنوان «باغ» گره خورده بود، امروز تنها خاطراتی دوردست از آن دوران سرسبز، در بساط دارد. سال‌ها گذشت، جمعیت هر روز بیشتر و شهر روز به روز بزرگ‌تر شد؛ تا غول توسعه هر روز تکه‌ای از باغ شهر تبریز را ببلعد.

از این رو از دهه‌ها پیش، کارشناسان و قانون‌گذاران حوزه مدیریت شهری با تعریف و تفکیک کاربری‌های ویژه در شهر سعی کردند، ساز و کاری را ایجاد کنند که هیچ کلنگی بر محدوده‌های فضای سبز فرود نیاید.

اما این راه هم کارساز نبود و نتوانست غول بی‌شاخ و دم قصه ما را سر جایش بنشاند.

خیانت نابخشودنی با تغییر کاربری 364 هکتار فضای سبز

طبق آخرین ارزیابی‌ها از وضعیت تحقق محدوده‌های کاربری طرح تفصیلی تنها از سال 84 تا 92 در شهر تبریز کاربری 364 هکتار از اراضی فضای سبز درختکاری و باغات داخل طرح تفصیلی شهری تغییر کرده و به 30 هکتار تجاری و 34 هکتار محدوده مسکونی تبدیل شده است، موضوعی که استاندار آذربایجان شرقی آن را «یک خیانت نابخشودنی» توصیف می‌کند.

حال با این حجم از تغییر کاربری‌های ضدفضای سبز، پرسش اینجاست که چه مانعی دارد که برای یک بار هم که شده، تغییر کاربری‌ها به نفع فضای سبز باشد؟

آبیاری درختان کهنسال، با آب گچ و سیمان!

ماجرای آنجا آغاز شد که کوی سازمانی و مسکونی اداره کل راه و شهرسازی استان در حدفاصل چهارراه خطیب و نصف‌راه، «معروف به ایستگاه صفاری» دو سال پیش به دلایلی تخریب شد. محوطه‌ای به وسعت چشمگیر 12 هزار هکتار با انبوهی از درختان فربه و قدیمی که بلافاصله پس از تخریب، پارچه‌نوشته‌ای بر سر در آن نصب شد با این مضمون که این ملک متعلق به دولت بوده و ورود به آن ممنوع است.

به این ترتیب، غربت دو ساله درختان محوطه نیز آغاز شد، از آن روز به بعد انبوه درختان این محوطه، لب تر نکرده‌اند، مگر اینکه برف و بارانی بیارد و آب آهک، گچ و سیمان نخاله‌های برجا مانده را به خورد درختان نگون‌بخت بدهد.

باغ در حصار فلز و آتش

با گذشت دو سال از این وضعیت اسفبار با توجه به نبود پارک در مسیر خیابان راه‌آهن، تبدیل این محوطه به یک بوستان محلی مطالبه ساکنان محدوده بخشی از فعالان رسانه‌ای و علاقمندان مباحث شهری است.

امری که با اعلام آمادگی شهرداری برای تملک همراه است و امیدواری را برای نجات درختان، بیشتر کرده؛ با مقاومت اداره کل راه و شهرسازی مواجه است.

کاربری مسکونی محوطه، مانعی بر سر راه هدف است، هفته گذشته بخش‌هایی از علف‌های هرز جلوی محوطه به آتش کشیده شده و همین امر موجب شده شاخه‌های کوتا‌هتر درختان این بخش‌ها دچار حریق شود.

کنجکاوی عموم عابران رهگذر و عکاسی فعالان اجتماعی از وضعیت محوطه مالک را بر آن داشته که با نصب صفحات فلزی محوطه را به طور کامل از معرض دید عموم پنهان نگه دارد.

ممانعت شهرسازی برای ورود سازمان پارک‌ها و فضای سبز

مدیرعامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری تبریز در گفت‌وگو با فارس با اعلام آمادگی برای سامان‌دهی این محوطه می‌گوید: متأسفانه مالک این محوطه توجهی به وضعیت درختان آن ندارد و از سوی دیگر فرصتی هم برای رسیدگی سازمان پارک‌ها و فضای سبز به وضعیت درختان فراهم نمی‌کند.

وی ادامه می‌دهد: عوامل سازمان فضای سبز شهرداری در چند نوبت برای رسیدگی به وضعیت درختان این محوطه اقدام کرده اما طبق صورت‌جلساتی که موجود است، هر بار با ممانعت مالک برای ورود مواجه شده است.

با این حال نامساعد بودن وضعیت درختان محوطه موضوعی است که به کلی با تکذیب اداره کل راه و شهرسازی مواجه می‌شود.

ریشه درختان مشکل دارد!

محمد اخلاقی مدیرکل راه و شهرسازی استان که در نخستین موضع‌گیری خود در این خصوص، اظهار بی‌اطلاعی کرده بود، این بار در گفت‌وگو با فارس با رد هرگونه کوتاهی این مجموعه در رسیدگی به درختان می‌گوید: درختان این محوطه معمولاً توسط حفاظت فیزیکی مستقر در محوطه آبیاری می‌شود.

وی با اذعان بر خشکی برخی درختان محوطه اضافه می‌کند: یکی دو درخت محوطه خشک شده که آنها هم از قدیم ریشه‌هایشان مشکل داشتند.

اخلاقی اضافه می‌کند: هنوز طرحی در خصوص این محوطه مشخص نشده است؛ شهرداری هم به اندازه کافی فضای سبز برای رسیدگی و خرج کردن دارد.

از مدیرکل راه و شهرسازی استان می‌پرسیم با توجه به نبود پارک در این مسیر، آیا به عنوان متولی حوزه شهرسازی استان ضرورتی برای تبدیل این محوزه به یک بوستان، نمی‌بینید؟ پاسخ می‌دهد: مسائل مرتبط با این محوطه زیاد است، تغییر کاربری از مسکونی به فضای سبز، موضوعی است که نیازمند موافقت سازمان ملی زمین و مسکن است و تصمیم‌گیری شخص من در این مورد کافی نیست.

اخلاقی در عین حال خاطرنشان می‌کند: برای این محوطه می‌توان طرحی تعریف کرد که حافظ درختان محوطه باشد.

اظهارات مدیرکل راه و شهرسازی استان کمتر امیدی برای تحقق مطالبه علاقمندان به فضای سبز باقی می‌گذارد؛ با نگاهی به انبوه درختان درهم تنیده محوطه می‌توان اطمینان داشت که اجرای هرگونه کاربری به جز فضای سبز دست‌کم بخشی از درختان کهنسال محوطه را نقش بر زمین خواهد کرد.

آسیب‌دیدگی درختان، قابل جبران است

با این حال سراغ سایر مسئولان ذی‌ربط دیگر می‌رویم تا بلکه کورسوی امیدی در این مورد پیدا کنیم. مدیرعامل سازمان پاک‌ها و فضای سبز شهرداری با اشاره به آسیب‌دیدگی فضای سبز محوطه، می‌گوید: با توجه به قدمت درختان و عمیق بودن ریشه‌های آن می‌توان امیدوار بود که این آسیب، زیاد جدی نباشد.

وی گفت: در واقع با توجه به بالا بودن سطح آب‌های زیرزمینی در این منطقه می‌توان آسیبی را که درختان کهنسال محوطه کوی صفاری در چند سال اخیر دیده است، جبران کرد.

آخرین اخطار سازمان پارک‌ها و فضای سبز به اداره کل راه و شهرسازی

علی حسن‌زاده به آخرین اقدامات قانونی شهرداری برای ورود و رسیدگی به وضعیت کوی صفاری اشاره و اضافه می‌کند: در

جلسه اخیر شورای حفظ و گسترش مقرر شد آخرین اخطار به اداره کل راه و شهرسازی ابلاغ و در صورت ممانعت از طریق مراجع قضایی نسبت اخذ مجوز ورود به محوطه اقدام شود.

پیش‌بینی فضای معوض و توافق فی‌مابین، به جای تملک

در این میان ایرج شهین‌باهر، رئیس کمیسیون توسعه و عمران شورای اسلامی شهر تبریز با اشاره به کاربری مسکونی این محوطه هزینه هنگفت تملک را عامل اصلی در تغییر کاربری آن می‌داند و می‌گوید: با توجه به وسعت چشمگیر محوطه طبیعی است که تملک آن نمی‌تواند از طریق ساز و کار رایج صورت بگیرد؛ بنابراین در صدد هستیم تا با پیش‌بینی یک فضای معوض و توافق فی‌مابین شهرداری و اداره کل راه و شهرسازی این محوطه را به یک فضای شایسته تبدیل کنیم.

وی با بیان اینکه موضوع محوطه سبز کوی صفاری از دغدغه‌های مدیریت عمرانی شهر و استان است، اضافه می‌کند: به شخصه در هر یک از جلسات کمیسیون ماده پنج این موضوع را مطرح می‌کنم و از طریق معاون محترم عمرانی استاندار نیز در این خصوص پیگیرم.

انعکاس موضوع به کمیسیون ماده پنج

موضوع را با معاون عمرانی استاندار آذربایجان شرقی در میان می‌گذاریم.

محمدصاق پورمهدی با بیان اینکه سعی می‌کنیم درختان این بخش را حفظ کنیم، می‌گوید: با توجه به دستور صریح استاندار در زمینه حفظ فضاهای سبز شهری همچنین اعلام آمادگی شهرداری تبریز مبنی بر تملک این محوطه و تبدیل آن به یک پارک محله‌ای، مصمم هستیم که با همکاری شهرداری این مسئله را حل کنیم.

وی اضافه می‌کند: موضوع تغییر کاربری محوطه، طی نامه‌ای به کمیسیون ماده پنج منعکس شده است؛ جلسات کمیسیون ماهیانه یکبار تشکیل می‌شود و پیگیری‌های لازم برای تبدیل محوطه به یک بوستان مناسب قطعاً مورد توجه است.

در دو سال گذشته وقتی دستگاه‌های اجرایی در چارچوب‌های روزمره اداری مشغول نامه‌نگاری بودند، وقتی تشکلهای مدعی نجات محیط زیست مشغول جمع‌کردن ته‌سیگار و بطری نوشابه از حومه شهر بودند و وقتی عابران بی‌تفاوت از کنار این محوطه عبور می‌کردند، درختان کهنسال این محوطه در آتش بی‌تفاوتی‌ها می‌سوختند.

با این حال هنوز هم دیر نشده، اگر دستگاه‌های مرتبط اجرایی واقعاً قایل به همدلی و هم‌زبانی هستند، می‌توان به تعامل این بخش‌ها برای نجات یکی از بهترین فرصت‌های توسعه فضای سبز شهر امیدوار بود.

نگارنده: فرشید باغشمال